

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERILLE

ASIA:

Kantelu koskien Suomen Riistakeskuksen käytäntöä myöntää rauhoittamattomien- sekä riistalintujen vuosilupatyypiset poikkeusluvut mainittujen lintujen rauhoituksesta voimaan ennenkuin valitusaika on kulunut loppuun huolimatta siitä, että muutoksenhakuviranomainen on edellyttänyt, ettei poikkeus rauhoituksesta saa tulla voimaan ennenkuin valitusaika päättyy.

KANTELIJA:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingförstraktens Ornitologiska Förening Tringa r.y. (rek.nro 116.353). Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta sekä lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (Uudenmaan maakunta ennen v. 2011 ml. Sipoo).

KANTELIJAN YHTEYSTIEDOT:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry
Suojelusihteeri Aili Jukarainen
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi
GSM 050-3803283

KANTELU:

Yleistä:

Suomen riistakeskus myöntää metsästyslain (615/1993) 5§:n mukaisten rauhoittamattomien- sekä riistalintujen poikkeusluvut metsästysasetuksen (666/1993) mukaisesta pesimäaikaisesta rauhoituksesta. Mainittuja poikkeuslupia myönnetään vuosittain kantelijan toimialueelle useita kymmeniä. Tämä kantelu koskee Riistakeskuksen käytäntöä myöntää vuosilupatyypiset poikkeusluvut voimaan muutoksenhausta huolimatta vastoin muutoksenhakuviranomaisen kantaa.

Vuonna 2011 Suomen riistakeskus on myöntänyt kantelijan toimialueelle pesimäaikaisia poikkeuslupia seuraavasti:

laji	Päätöksiä	yksilöitä
Varis	51	6065
Harakka	25	763
Harmaalokki	30	2992
Merilokki	18	491
Räkättiras	17	4590
Kesykyyhky	19	751

Kuluvana vuonna mainittuja poikkeuslupia on myönnetty metsästyslain (625/1993) 41§:n kohtien 1 (kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi), 3 (viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon ehkäisemiseksi) ja 4 (kasviston ja eläimistön suojelemiseksi) perusteella.

Määrällisesti eniten poikkeuslupia (runsas 40) on 14.6. mennessä Riistakeskus on myöntänyt variksen pesimäaikaisesta rauhoituksesta. Myös yksilömäärällä mitattuna varis on runsain pesimäaikaisen poikkeusluvan kohde. 14.6. mennessä poikkeuslupia oli myönnetty kantelijan toimialueelle yli 3700 varisyksilölle. Poikkeuslupia variksen pesimäaikaisesta rauhoituksesta on tavallisesti perusteltu muun eläimistön suojelemisella (metsästyslain 41§:n b:n 4 kohta) tai viljelmille koituvan vakavan vahingon ehkäisemisellä (metsästyslain 41§:n b:n 3 kohta).

Seuraavaksi eniten poikkeuslupia on myönnetty harakan ja harmaalokin rauhoituksesta. Kummallekin mainitulle lajille poikkeuslupia on tähän mennessä kantelijan toimialueelle myönnetty noin 20 kappaletta, yhteensä lähes 600 harakalle ja 1500 harmaalokille. Poikkeusluvut harakan ja harmaalokin rauhoituksesta on tavallisesti haettu ja myönnetty yhdessä variksen poikkeusluvan kanssa.

Räkättirastaan pesimäaikaisesta rauhoituksesta lupia on myönnetty kuluvana vuonna 10, ja poikkeusluvut mahdollistavat 3350 yksilön tappamisen poikkeuslupa-aikana. Poikkeusluvut räkättirastaalle on myönnetty viljelmille koituvan vakavan vahingon ehkäisemiseksi (metsästyslain 41§:n b:n 3 kohta).

Edellämainittujen lajien lisäksi poikkeuslupia on myönnetty tänä vuonna myös merilokille (155 yksilöä), sepelkyyhkylle (50 yksilöä), kesykyyhkylle (44 yksilöä) ja kanadanhanhelle (2 yksilöä).

Lupien täytäntöönpanokäytännöstä

Valtaosa kantelijan toimialueelle myönnettyistä poikkeusluvista on vuosilupatyyppejä ts. luvantarve ei tullut yllättäen vaan on ollut hakijan tiedossa jo edellisen vuoden vastaavalta jaksolta. Monet erityisesti varisten ja harakoiden pesimäaikaisista poikkeusluvista myönnetään muiden lintujen pesinnöille aiheuttaman haitan perusteella, jolloin luvantarve on kiistatta ollut hakijan tiedossa jo edellisen kesän pesimäajalta. Luvantarve tapauksissa, joissa lupa myönnetään rauhoittamattomien lintujen tuorehupaaleille aiheuttamien vahinkojen vuoksi, on niin ikään ollut tiedossa jo edelliseltä kesältä.

Alla esitetty kolme tyypillistä kantelijan toimialueelle myönnettyä rauhoittamattomien lintujen pesimäaikasta poikkeuslupatapausta.

Lupa nro 2012/00031

Hakija on hakenut poikkeuslupaa 100 variksen ja 50 harakan pesimäaikaisesta rauhoituksesta. Variksen osalta lupaa on haettu ajalle 10.3. - 30.4. ja harakan 1.4. - 30.4. Hakemusta on perusteltu hakijan mukaan ylisuureksi kasvaneen varis- ja harakkakannan aiheuttamilla haitoilla vesilintujen ja fasaanien sekä harvinaisten rauhoitettujen lintujen pesille. Hakijan mukaan varikset ja harakat nokkivat myös rikki rehupaaleja. Lupa myönnettiin 15.3.2012 metsästyslain 41§ 1 momentin 3 ja 4 kohtien perusteella poikkeuslupa-ajan osalta hakemuksesta poiketen molemmille hakemuksen lajeille ajalle 1.4.-30.4.

Lupa nro 2012/00047 (2011/00059)

Tapani Konkola on hakenut poikkeuslupaa 100 variksen ja 50 harakan pesimäaikaisesta rauhoituksesta. Variksen osalta lupaa on haettu ajalle 10.3. - 30.4. ja harakan 1.4. - 30.4. Lupaa on haettu Siuntioon ja Lohjalle Kirkniemessä, Pensaassa ja Jalassaassa sijaitseville riistanhoitoalueille. Lupaa haetaan mainittujen lintujen muulle eläimistölle, erityisesti fasaanin ja vesilintujen pesinnöille aiheuttaman haitan ehkäisemiseksi. Luvan hakija kasvattaa alueella fasaaneja ja alueella sijaitsee hakemuksen mukaan myös vesilintukosteikko. Lupa myönnettiin 14.3.2012 metsästyslain 41§ 1 momentin 4 kohdan perusteella (eläimistön suojelemiseksi) poikkeuslupa-ajan osalta hakemuksesta poiketen 100 varikselle ajalle 1.4. - 30.4. ja 50 harakalle ajalle 1.4. - 30.4.

Sama hakija on hakenut samankaltaista poikkeuslupaa myös edellisenä vuonna (2011/00059).

Hakija on hakenut poikkeuslupaa 100 räkättirastaan pesimäaikaisesta rauhoituksesta Hyvinkäällä sijaitseville mansikkaviljelmille. Luvan mukaisella pyynnillä pyritään torjumaan rastaiden mansikkaviljelyelinkeinolla aiheuttamia haittoja, joita hakija kuvaa mittaviksi. Poikkeuslupa on myönnetty 14.5.2012 100 räkättirastaalle ja se on voimassa 1.6. - 31.7.

Suomen riistakeskus myöntää edellisen kaltaiset poikkeusluvut rauhoittamattomien ja riistalintujen pesimäaikaisesta rauhoituksesta pääasiassa voimaan muutoksenhausta huolimatta Hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n 2 momentin ja edelleen Riistahallintolain (158/2011) 31 § nojalla. Päätöksien toimeenpanoa muutoksenhausta huolimatta perustellaan päätösten perusteluissa seuraavasti (ote luvan 2012/00086 perusteluista):

“Hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n 2 momentin mukaan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä.

Riistahallintolain (158/2011) 31 §:n 2 momentin mukaan yksittäistä lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Lisäksi Suomen riistakeskus katsoo, että tämä päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, koska poikkeuslupa menettäisi merkityksensä, jos sitä ei voisi panna täytäntöön heti päätöksessä mainitusta ajankohdasta lukien. Hyvin lyhyellä rauhoituksesta poikkeamisella ei päätöksessä mainittujen rauhoittamattomien lintujen aiheuttamaa vahinkoa pystyttäisi riittävästi vähentämään. Rauhoittamattomien lintujen määrää alueella on voitava vähentää hyvissä ajoin ennen mansikkasadon kypsymistä.

Poikkeuslupaa koskeva päätös on tehty niin myöhään, että mikäli poikkeusluvun täytäntöönpanossa pitäisi odottaa kunnes valitusaika on kulunut, ei kyseisellä päätöksellä pystyttäisi riittävästi vähentämään niitä vahinkoja, joiden vuoksi poikkeus kyseessä olevien rauhoittamattomien lintujen rauhoituksesta on myönnetty.

Edellä olevan perusteella Suomen riistakeskus katsoo, että tämä Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön päätöksessä mainitusta ajankohdasta lukien. Riistahallintolain 31 §:n 2 momentin nojalla muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.”

Kantelija katsoo, ettei lupapäätöksen liian myöhäinen ajankohta suhteessa myönnetyn luvan alkamisajankohtaan ole riittävä syy määrätä lupaa täytäntöönpantavaksi niin, ettei luvasta valittavalla ole reaalista mahdollista valittaa luvasta ennen sen voimaan tuloa.

Merkille pantavaa on, että vaikka suurin osa vuosilupatyyppeistä luvista kantelijan toimialueella myönnetään voimaan lainvoimaa vailla, on Suomen Riistakeskus siirtänyt muutaman luvan (2012/00003, 2012/00004, 2012/00022, 2012/00034) alkamisaikaa myöhemmäksi Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätösten (Drno 103/4/2011, 10.11.2011, Drno 104-105/4/2011, 17.11.2011 ja Drno 275/4/2008, 20.11.2008) perusteella. Lupia on kuluneen vuoden aikana myönnetty myös suoraan voimaan perustelematta välittömän toimeenpanon tarvetta lainkaan sekä niin, että toimeenpanoa on lykätty, mutta sitä on perusteltu hakijoiden tasapuolisella kohtelulla. Lupakäytäntöjä vaikuttaisi näin ollen olevan neljälaisia:

- 1) Vuonna 2011 sovellettu tapa, jossa luvat on laitettu voimaan muutoksenhausta huolimatta riistahallintolain 31§:n 2 momentin perusteella perustelematta välittömän täytäntöönpanon tarvetta sen kummemmin (esim lupa no 2012/00006).
- 2) Lupa-aikaa ei ole rajattu alkamaan myöhemmin ja sitä on perusteltu sillä, ettei vahinkoja, joiden vuoksi lupa on myönnetty voida riittävästi ehkäistä, mikäli täytäntöönpanossa joudutaan odottamaan (esim lupa no 2012/00031).
- 3) Lupa-aika on rajattu alkamaan myöhemmin Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätösten perusteella (esim lupa no).
- 4) Lupa-aikaa on rajattu alkamaan myöhemmin hakijoiden tasapuolisen kohtelun perusteella, kun lupien myöntäminen on lykkääntynyt ilmeisesti poikkeuslupaharkinnan ruuhkautumisen vuoksi (esim lupa no).

Mainitut luvat (2012/00003, 2012/00004, 2012/00022, 2012/00034) , joiden alkamisaikaa on lykätty maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätösten perusteella ovat vastaavanlaisia vuosilupatyyppejä lupia kuin ne, jotka myönnetään voimaan lainvoimaa vailla, eikä kantelija ymmärrä, miksi samankaltaisissa tapauksissa sovelletaan erilaisia käytäntöjä. Alla kuvailtu lyhyesti mainittuja lupia.

Lupa nro 2012/00003

Hakija on hakenut poikkeuslupaa 100 variksen ja 50 harakan pesimäaikaisesta rauhoituksesta. Lupaa on haettu molemmille lajeille 10.3. - 15.5. ja 1.7. - 31.7. Alueella harjoitetaan ravihevostasvatusta ja viljellään kauraa, vehnää ja heinää. Linnut aiheuttavat hakijan mukaan tuhoja lähinnä toisen sadon heinästä tehdyille tuorehupaaleille nokkimalla niihin reikiä. Hakijan mukaan Ämmässuon kaatopaikan läheisyys vaikuttaa osaltaan alueen varis- ja harakkakantojen runsauteen. Hakijan mukaan runsaat varis- ja harakkakannat aiheuttavat häiriötä pihapiirien yhteydessä olevien hevostarhojen ja -tallien lähistöllä liikkeessaan, aiheuttavat tuhojaan kasvimailla ja perunamailla sekä vaikuttavat alueen muiden lintujen kantoihin erittäin negatiivisesti. Poikkeuslupa on myönnetty 9.2.2012 metsästyslain 41 b § 1 momentin 3 kohdan perusteella poikkeuslupa-ajan osalta hakemuksesta poiketen variksen osalta 18.3. alkaen sekä harakan osalta 1.4. (jolloin harakan rauhoitus vasta alkaa) alkaen. Alkamisajankohdan lykkäystä on perusteltu seuraavasti:

“Poikkeamisaikaa on rajattu alkamaan haettua myöhemmäksi, jotta valituslautakunnan ratkaisujen (Drno 103/4/2011, 10.11.2011, Drno 104-105/4/2011, 17.11.2011 ja Drno 275/4/2008, 20.11.2008) mukainen valitusaika ehtii kulua ennen päätöksen täytäntöönpanoa.”

Lupa nro 2012/00004

Hakija on hakenut poikkeuslupaa 250 variksen, 150 harmaalokin ja 40 merilokin pesimäaikaisesta rauhoituksesta ajalle 10.3. - 10.5. Hakija perustelee hakemustaan kyseisten lintujen suurten kantojen muille merilinnuille aiheuttamilla vahingoilla. Varikset myös tuhoavat hakijan mukaan muovitettuja heinäpaaleja. Suomen riistakeskus on myöntänyt 23.3.2012 luvan lupa-ajan sekä merilokkien määrän (25 kpl) osalta hakemuksesta poiketen varikselle ajalle 1.4. - 8.5. ja harmaa- sekä merilokille ajalle 10.4. - 8.5. Lupa-ajan rajaamista on perusteltu seuraavasti:

“Början av dispenstiden har begränsats så att i Landbygdsnäringsnämndens beslut (Drno 103/4/2011, 10.11.2011, Drno 104-105/4/2011, 17.11.2011 och Drno 275/4/2008, 20.11.2008) förevisade besvärstider hinner upphöra före verkställande av besluten”

Lupa nro 2012/00022

Hakija on hakenut poikkeuslupaa 30 variksen pesimäaikaisesta rauhoituksesta Helsingin Vallisaaren, Kuninkaansaaren ja Isosaaren alueille. Lupaa on haettu varisten muulle eläimistöille (lintujen pesintä) aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi. Suomen riistakeskus on myöntänyt luvan 30 variksen pesimäaikaisesta rauhoituksesta poikkeamiseen 23.2.2012 ajalle 1.4. - 8.5. Lupa-ajan rajaamista on perusteltu seuraavasti:

“Poikkeamisaikaa on rajattu alkamaan haettua myöhemmäksi, jotta valituslautakunnan ratkaisujen (Drno 103/4/2011, 10.11.2011, Drno 104-105/4/2011, 17.11.2011 ja Drno 275/4/2008, 20.11.2008) mukainen valitusaika ehtii kulua ennen päätöksen täytäntöönpanoa.”

Lupa nro 2012/00034

Hakija on hakenut poikkeuslupaa 100 räkättirastaan pesimäaikaisesta rauhoituksesta ajalle 1.4. - 31.7. Hakemusta on perusteltu räkättirastaiden luomumansikan viljelylle aiheuttamilla haitoilla. Hakijan mukaan rastaat vioittavat marjoja ja sotkevat niitä ulosteillaan aiheuttaen terveyshaittaa. Ilman rastaiden ampumista on vahingon suuruus hakijan mukaan arviolta puolet sadon arvosta. Suomen riistakeskus on 13.3. myöntänyt poikkeusluvan 100 räkättirastaan rauhoituksesta ajalle 19.4.-31.7. Lupa-ajan rajaamista myöhemmäksi on perusteltu seuraavasti:

“Poikkeamisaikaa on rajattu alkamaan haettua myöhemmäksi, jotta valituslautakunnan ratkaisujen (Drno 103/4/2011, 10.11.2011, Drno 104-105/4/2011, 17.11.2011 ja Drno 275/4/2008, 20.11.2008) mukainen valitusaika ehtii kulua ennen päätöksen täytäntöönpanoa.”

Muutoksenhakuviranomaisen kanta

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta on kantelijan sekä Keski-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen valitusten perusteella antamissaan päätöksissä ottanut kantaa Riistakeskuksen päätösten täytäntöönpanoaikoihin (päätökset 136/4/2011, 103/4/2011 ja 104-105/4/2011).

2.2.2012 antamassaan päätöksessä (Drno 136/4/2011) Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta lausuu lupien täytäntöönpanosta seuraavaa:

“Valittaja on erityisesti KHO:n päätöksen 30.3.2007 taltio 874 näkökulmasta kritisoinut myös valituksenalaisen päätöksen välitöntä voimaantuloa. Valituslautakunta toteaa lopuksi, että oikeusturvan ja toimivan oikeussuojajärjestelmän kannalta on tärkeää, että poikkeuslupahakemuksia ja -päätöksiä koskevat asiat käsitellään niin ajoissa, että rauhoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista ennen kuin valitusaika päättyy.”

Sekä 10.11.2011 antamassaan päätöksessä (Drno 103/4/2011) ja 17.11.2011 antamassaan päätöksessä (Drno 104-105/4/2011) lupien täytäntöönpanosta seuraavaa:

“Valituslautakunta toteaa lopuksi toimivan oikeussuojajärjestelmän edellyttävän, että jatkossa poikkeuksia haetaan ja Suomen riistakeskuksen päätökset tehdään niin ajoissa, että rauhoituksesta poikkeaminen ei ole mahdollista ennen kuin valitusaika riistakeskuksen päätöksestä päättyy.”

Kantelija pitää edellä siteerattua Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan lausumaa oikeana ja viittaa edelleen KHO:n päätöksen 30.3.2007 taltio 874. Riistakeskus on lausutusta huolimatta ratkaisukäytännössään jättänyt noudattamatta päätöksen määräykset ja se on tehnyt useita ratkaisuja vastaavanlaisissa olosuhteissa mm. rauhoittamattomien lintujen poikkeuslupa-asioissa niin, että päätös on tullut voimaan ennen valitusajan umpeutumista. Valittajan tiedossa olevista vuonna 2012 myönnettyistä 61 luvasta 46 (75 %) on tullut voimaan ennen valitusajan umpeutumista.

Riistakeskus on perustellut kantelijalle kysyttäessä käytäntöään sillä, että lainsäädännössä ei ole hakuajoja ko. poikkeusluville ja näin ollen luvan hakijalla on lähtökohtaisena oletuksena, että hän voi hakea milloin tahansa ja myös saada luvan nopeasti tarpeeseensa. Käytännössä monet hakijat eivät ole hakeneet lupia niin aikaisin, että valituslautakunnan linjauksen mukaisesti valitusaika ehtisi kulua loppuun ennen kuin tarve poikkeusluvan käytölle alkaa. Tämä on Riistakeskuksen mukaan johtanut tarpeeseen harkita tapauskohtaisesti onko tilanne sellainen, että päätös on laitettava täytäntöön vaikka valitusaika ei ole ehtinyt kulua loppuun.

Valittaja ei ymmärrä riistakeskuksen toimintatapoja, koska valittajan mielestä valituslautakunnan määräys on selkeä. Valittaja ymmärtää määräyksen niin, että jos luvan tarve on ennalta arvattava, niin luvat on haettava niin ajoissa, että luvat tulee voimaan vasta valitusajan umpeuduttua. Riistakeskuksen kertomilla haku aika-asioilla yms. ei ole merkitystä tässä asiassa.

Katsomme, ettei viranomainen voi toimia näin hyvän oikeuskäytännön vastaisesti sen vuoksi, ettei hakija ole ymmärtänyt hakea lupaa ajoissa. Näin toimimalla viranomainen on itse aiheuttanut ja edelleen aiheuttaa sen, että myös seuraavana vuonna lupahakemukset tulevat myöhään. Mikäli Riistakeskus olisi sen sijaan jo aiempina vuosina toiminut KHO:n ennakkopäätösratkaisun ja hyvän hallintokäytännön mukaisesti, olisi näiden riistakeskuksen ongelmallisiksi kokemien myöhäisten lupahakemusten määrä varmuudella vähentynyt, koska myös hakijat olisivat tietoisia ajoissa hakemisen välttämättömyydestä.

Tässä yhteydessä kantelija haluaa myös huomauttaa, että vallitsevan käytännön vastaisesti muutoksenhakuviranomainen (maaseutuelinkeinojen valituslautakunta) ei ole keskeyttänyt niiden päätösten täytäntöönpanoa, joista kantelija on valituslautakunnalle valittanut ja täytäntöönpanon keskeytystä vaatinut. Viime vuoden (2011) aikana kantelija on valittanut neljästä Suomen riistakeskuksen myöntämästä poikkeusluvasta kahdella eri valituksella Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalle. Kummassakaan tapauksessa valituslautakunta ei keskeyttänyt lupien täytäntöönpanoa valituksesta huolimatta.

Suomen Riistakeskuksen tapa määrätä luvat pääsääntöisesti voimaan ennen valitusajan päättymistä yhdessä Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan käytännön kanssa, jonka mukaan lupien täytäntöönpanoa ei keskeytetä muutoksenhausta huolimatta, tekee käytännössä täysin mahdottomaksi puuttua oikeudellisesti kestävämmiin lupapäätöksiin.

Oikeudellinen arviointi

Viitaten hallintolainkäyttölain 31 §:ään ja ennakkopäätökseen KHO:2007:74 lupapäätös voitiin aiemminkin määrätä lainvoimaa vaille täytäntöönpantavaksi. Riistahallintolain säätämällä asia on nyt selkeämmin ilmaistu, mutta aikaisempaa oikeustilaa lainmuutos ei ole asiallisesti muuttanut.

Riistahallintolain 31 §:n mukaan yksittäistä lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Hallituksen esityksessä riistahallintolaiksi ei ole erityisiä tätä kohtaa koskevia perusteluja. Mainittu riistalain kohta ei tarkoita sitä, että viranomaisella olisi kategorisesti peruste määrätä jokainen päätös välittömästi täytäntöönpantavaksi, ja näin sivuuttaa hallintolainkäyttölain 31 §:n vaatimukset, vaan päätöksen välittömän toimeenpanolle on oltava erityiset perusteet.

Päätöksen täytäntöönpano riippuu asian luonteesta. Asia, joka luonteensa vuoksi ei voi odottaa valitusten ratkaisua, on voitava määrätä välittömästi täytäntöönpantavaksi. Näin on voitu toimia myös ennen Riistahallintolain (158/2011) säätämistä. Näissä tapauksissa valituksen tutkiminen yleensä jää jälkijättöiseksi ja valittajan oikeus saada juttu tehokkaasti tutkittua ennen täytäntöönpanoa väistyy.

Sellaisen asian osalta, joka luonteensa perusteella ei ole kiireellinen, ei ole perustetta menetellä näin. Lähes kaikissa kantelijan toimialueelle myönnettävissä luvissa on kyse vuosilupatyyppeistä tilanteista, joissa ei ole mitään ennalta arvattavaa, joka aiheuttaisi kiireellisen välittömästi täytäntöönpanotavan luvan tarpeen. Syy, että poikkeuslupaa haetaan niin myöhäisessä vaiheessa, että haettu lupa-aika uhkaa jäädä lyhyeksi, ei ole laillinen peruste määrätä lupaa välittömästi täytäntöönpantavaksi ja siten ohittaa oikeussääntö ja muut oikeusperiaatteet valitusajasta ja tehokkaasta mahdollisuudesta saada asia tutkittavaksi ennen täytäntöönpanoa.

Viranomaistoimintaa velvoittaa suhteellisuusperiaate. Viranomaisen toiminnan tulee olla aina oikeassa suhteessa asian edellyttämiin vaatimuksiin. Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään 30.3.2007, taltionumero 874 määrännyt (liite ote em päätöksestä), että pääsääntöisesti lupaa ei saa panna täytäntöön ennen valitusajan umpeutumista. Oikeussääntö on edelleen relevantti, vaikka riistahallintolakia on vuonna 2011 muutettu.

Kategorinen määräys välittömästi täytäntöönpanosta ilman asiallista perustetta rikkoo oikeussääntöä tehokkaasta mahdollisuudesta valittaa ennen päätöksen täytäntöönpanoa, se rikkoo suhteellisuusperiaatetta ja peruslaissa suojattuja oikeuksia.

Lopuksi

Kantelija pyytää oikeuskansleria selvittämään toimiiko Suomen Riistakeskus lainmukaisesti määrätessään kategorisesti rauhoittamattomien ja riistalintujen poikkeusluvut perusteetta voimaan lupien muutoksenhakuajankautena.

Helsingissä 5. päivänä heinäkuuta 2012
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingförstraktens Ornitologiska Förening Tringa r.y.

Seppo Vuolanto
Puheenjohtaja

LIITTEET:

Suomen riistakeskus Uusimaan poikkeuslupapäätökset (kantelussa esitettyssä järjestyksessä)

1. 2012/00031
2. 2012/00047
3. 2011/00059
4. 2012/00086
5. 2012/00003
6. 2012/00004
7. 2012/00022
8. 2012/00034
9. 2012/00006

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökset (kantelussa esitettyssä järjestyksessä)

10. 10.11.2011 Drno 103/4/2011
11. 17.11.2011 Drno 104-105/4/2011
12. 20.11.2008 Drno 275/4/2008
13. 2.2.2012 Drno 136/4/2011

Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätökset

14. Ote päätöksestä 30.3.2007, taltionumero 874
15. Päätös KHO:2007:74 (löytyy myös korkeimman hallinto-oikeuden verkkosivuilta osoitteesta <http://www.kho.fi/paatokset/40847.htm>).

Muut

16. Taulukko kantelijan toimialueelle 5.6. mennessä vuonna 2012 myönnettyistä rauhoittamattomien- ja riistalintujen pesimäaikaisista poikkeusluvista.